'Provided that the sum so determined shall not be less than the tax which the State Government would have otherwise been liable to pay."

The amendment was negatived

Clause 1 etc.,

MR. DEPUTY SPEAKER.— The Question is : "That clause 1, long Title Preamble and Enacting formula do stand part of the Bill."

The motion was adopted

Clause 1, Long Title, Preamble and Enacting formula were added to the Bill

MOTION TO PASS

SRI BASAVALINGAPPA (Minister for Municipal Administration).— I beg to move "that the Municipal Taxation (Mysore Extension) Bill, 1973 be passed.'

MR. DEPUTY SPEAKER.—The question is : "That the Municipal Taxation (Mysore Extension) Bill, 1973, be passed."

The motion was adopted and the Bill was passed

Mysore urban water supply and Drainage Board Bill 1973.

Motion to consider (Debate contd.)

MR. DEPUTY SPEAKER —Now I shall go to the other Bill *viz.*, the Mysore Urban Water Supply and Drainage Board Bill, 1973. This Bill was under discussion during the last session. The Hon, Member Sri Vatal Nagaraj is to continue his speech on this Bill.

SRI M. S. KRISHNAN.—This Bill may be taken up tomorrow for discussion. We can take up the official resolution which is slated for today's discussion.

MR. DEPUTY SPEAKER :—Sri Vatal Nagaraj is not here. We can take up the Official Resolution.

OFFICIAL RESOLUTION

Re: Ratification to the amendments to the constitution of India by the constitution of India 31st Amendment Bill 1973

SRI D. K. NAIKAR (Minister for Law and Parliamentary Affairs).—I beg to move :

"That this house ratifies the amendments to the constitution of India falling within purview of the proviso to clause (2) of article 368 thereof; proposed to be made by the constitution (Thirty-first Amendment) Bill, 1973, as passed by the two houses of Parliament."

MR. DEPUTY SPEAKER.—Resolution moved

"That this house ratifies the amendments to the constitution of India falling within the purview of the proviso to clause (2) of article 368 thereof, proposed to be made by the constitution (Thirtyfirst Amendment) Bill, 1973, as passed by the two houses of Parliament."

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್ :—(ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರ ಗಳ ಸಚಿವರು) :—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಘಟನೆಯ ಆರ್ಟಿಕಲ್ 368 ಕ್ಲಾಸ್ 2 ರಲ್ಲಿ ರ್ಯಾಟಿಫಿಕೇಷನ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆ. ನಮಗೆ ಅಂದರೆ ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರ ಕೇವಲ ರ್ಯಾಟಿಫೈ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ. ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಅಬ್ಜೆಕ್ಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ರೀಜನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 82 ನೇ ಆರ್ಟಿಕಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿ ಸೆನ್‌ಸಸ್ ಆದ ಕೂಡಲೇ ಲೋಕ ಸಭೆಯ ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಗಳನ್ನೂ ರೀ ಅಡ್ಜಸ್ಟ್ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಪಾವಿಜನ್ ಇದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ 1971ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸೆನ್‌ಸಸ್ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 1972 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಡಿ ಅಮಿಟೇಷನ್ ಆಕ್ಟ್ ಕೂಡ ಪಾಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರ ಡಿ ಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಿಸಿ ಆ ಕಮಿಷನ್ನಿನವರು ಸೀಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಗಳನ್ನು ರೀ ಅಡ್ಜಸ್ಟ್ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್)

ನಂತರ ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಗಳನ್ನು ರೀ ಅಡ್ಜಸ್ಟ್ ಮಾಡುವಾಗ ಈಗ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಫೆಕ್ಟ್ ಆಗುವ ಕಾರಣ ಇದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ 81 ನೇ ಆರ್ಟಿಕಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಲೋಕಸಬೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀಟುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 500 ಮತ್ತು 25 ಸೀಟುಗಳು ಯೂನಿಯನ್ ಟೆರಿಟೋರಿಯಲ್‌ಗೆ ಇರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ಕೆಲವು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಡಿ ಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ 560 ಸೀಟುಗಳು ಇದ್ದದನ್ನು 525 ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯೂನಿಯನ್ ಟೆರಿಟೋರಿಯಲ್‌ಗೆ 25 ಸೀಟುಗಳು ಏನಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲಿ 5 ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ 20 ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಮಿನಿಮಮ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಆರ್ಟಿಕಲ್ 330 ಮತ್ತು 332 ರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕೆಲವೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆ ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್, ಅರುಣಾಚಲಂ, ಮೇಘಾಲಯ, ಅಸ್ಸಾಂ, ಮುಂತಾದ ಟ್ರೈಬಲ್ ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ರಿಜರ್ವೇಷನ್ ಏನಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಪ್ಲಿಕಬಲ್ ಆಗಿ ಬಾರದು ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಾವಿಜನ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಾವಿಜನ್ ಬಗ್ಗೆ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಸದನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಪಾಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈಗ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿರುವ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ರೆಜಲ್ಯೂಷನ್ನಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸರ್ವಾನುಮತದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ (ಸೊರಬ):—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ 31ನೇ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಿಲ್ ಏನಿದೆ, ಇದನ್ನು ಕೆಲವಾರು ಕಾರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ವಿರೋಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಮತ್ತು ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಿಲ್‌ನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಲವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ಉದಯವಾದ್ದರಿಂದ, ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಲೋಕಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 1971ನೇ ಸೆನ್‌ಸಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಅಂದರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಸ್ಥಾನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಸಹಜವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ ಸಹ ಮತ್ತು

ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೂ ಸಹ, ಈ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಡೀಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಈಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸಕಾರಣದ ರೂಪು ಕೊಟ್ಟು ಅದಲುಬದಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಯೆಂಬತಕ್ಕಂಥ ಶಂಕೆಯನ್ನು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರ ಮತ್ತು ವಿರೋಧದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನವಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಾಗ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿದರೂ ಸಹ, ಜಾಸ್ತಿ ಮೂಡತಕ್ಕಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡೀ-ಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಏನು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನ್ಪುರದ ಈಗಿನ ಲೋಕಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಏನಿದೆ, ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಒಡೆದು, ಅದಕ್ಕೆ ರೂರಲ್ ಏರಿಯಾ ಎಂದು ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನ್ಪುರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಾಲೇಜುಗಳು, ಸ್ಕೂಲುಗಳು, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಆರ್ಡಿನೆನ್ಸ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳು ಇದ್ದರೂ ಸಹ ರೂರಲ್ ಏರಿಯಾ ಎಂದು ಟ್ರೀಟ್ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನ್ಪುರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರೆಸಿಡೆನ್ಷಿಯಲ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಈ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಈ ರೀತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದಿದ್ದರೋ, ಆ ಒಂದು ಜನರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒಡೆದುಹಾಕಬೇಕು, ಛಿದ್ರಛಿದ್ರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಶಂಕೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಸದಸ್ಯರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನೇ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಬ್ಯಾನರ್ಜಿಯವರು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ತೀವ್ರವಾದ ಶಂಕೆಯನ್ನು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕಸಭೆಯ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಜನತೆಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು ಸಹ, ಡೀ-ಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಆತಂಕವನ್ನು ರಾಜ್ಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಯಕಾರಣದಿಂದ ಸಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಎರಡು ಮೂರು ಲೋಕಸಭಾಸ್ಥಾನಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಬಹುದು. ಎಲಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನರ್ ಅಹರು ಮಾಡಿರುವ ರೆಕಮೆಂಡೇಷನ್

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ)

ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಇಂದು ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಚುನಾವಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಾದವರು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಹಣದ ಮಿತಿ ಎನಿದೆ ಅದನ್ನು ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದು. ಈಗ ಎಲ್ಲ ಬೆಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಬೆಲೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಿತಿಯೊಳಗೇ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು, ಇದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲಕ್ಷನ್ ಕಮೀಷನರ್ ಅವರು ಹಲವಾರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದಂಥ ರೆಕಮೆಂಡೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಈಗ ತಂದಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಎನಿದೆ, ಇದರಿಂದ ಡೀ-ಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಬಹುದೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಇದನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. 1971ನೇ ಇಸವಿಯ ಸೆನ್‌ಸಸ್‌ನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೀಟ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇದೇ ರೀತಿ ಪ್ರತಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಲ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸೀಟಿಂಗ್ ಅರೇಂಜ್‌ಮೆಂಟಿಗೆ ಎನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ? ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸೀಟ್‌ಗಳೆಲ್ಲಾ ಭರ್ತಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ನಾಳೆದಿವಸ ಬೇರೆ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿ ಬರಬಹುದು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಭವನವನ್ನೇ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದು ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದು. ಅಲ್ಲಿ ಈಗಲೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಬೆಂಚ್‌ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಮೈಕ್ ಅರೇಂಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಗಲಾಟೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವರ ಮೈಕನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಜಾಗದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಒಬ್ಬರ ಮೈಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರು ಬೀಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರಬಹುದು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಜಾಗದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ಎಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಮೂನ್ನೂ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ತರುವ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾನು

ವಿರೋಧ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇವೆಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಈ ಕಾನೂನನ್ನೂ ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾನೂನು ಸಚಿವರು ಹೇಳಿರುವ ವಿವರಣೆ ಗಳನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ವಂತು ಈ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್ ಶಾಮಣ್ಣ (ಕೋಚೆ) : ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ,

ನಮ್ಮ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಾದವು. ಈಗಾಗಲೇ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 31 ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಈ ರೀತಿ ಪದೇ ಪದೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಈಗಿರುವ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟನ್ನೇ ಏಕೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡ ಬಾರದು ಎಂದು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೇದಾಗಿ 1971 ರಲ್ಲಿ ಜನಗಣತಿಯಾದಾಗ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಅದ ರಂತೆ ಈಗಲೂ ಜನಗಣತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ದರು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 500 ಜನ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾಗ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 30 ಕೋಟಿ ಇತ್ತು. ಈಗ ಇದು 30 ಕೋಟಿಯಿಂದ 40 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ಈ ಪಾಪ್ಯುಲೇಷನ್ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳ ಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋದರೆ ಮುಂದೆ ಪಾರ್ಲಿ ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಜನ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಇರುವ ಕಾಲವೂ ಬರಬಹುದು ಎಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬಂದು ಎರಡು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಮೊದಲನೇದಾಗಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮುನ್ನೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಪ್ಲಾನಿಂಗಿಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರು. ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆಯೇ ವಿನಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಐದು ಮಿಲಿಯನ್ನಿನಷ್ಟು ಪಾಪ್ಯುಲೇಷನ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸರ ಕಾರ ಮುನ್ನೂರು ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಹಣ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಪ್ಲಾನಿಂಗಿಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೂ ಈ ಯೋಜನೆ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ, ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ ಡಕ್ಷನ್ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಕೂಡ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರೊ ಡಕ್ಷನ್ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಪಾಪುಲೇಷನ್ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೇನು ಕಾಣು

(ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ)

ತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಈಗ ಇರುವ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 506 ಇರುವುದನ್ನು 545ರ ವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೀ ತಮ್ಮ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು ನೋಡಿದರೆ ಇದರಲ್ಲೇನೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಮೋಟೀವ್ ಇರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲೇ ತಾವು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಗಗಳೆಲ್ಲಾ ಖಾಲಿಯಾಗಿವೆ. ಇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಲೆಜಸ್ಲೇಚರು ಬಿಸಿನೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದು ಬಂದು ಅಟೆಂಡೆನ್ಸ್‌ಗೆ ರುಜು ಹಾಕಿ ಹೋಗುವುದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿರುವ ಸೀಟುಗಳೆಲ್ಲಾ ಖಾಲಿಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ದಿನ ನಿತ್ಯ ನೋಡಬಹುದು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ಸರಿ ಕೋರಂ ಬೆಲ್ ಬಾರಿಸಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಂತೆ ಇಲ್ಲೂ ಕೋರಂಗಾಗಿ ಬೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಿರುವುದನ್ನೂ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

MR. DEPUTY SPEAKER.—It applies to both the sides.

SRI T. R. SHAMANNA. The ruling party which is running the Government has to be more responsible and attentive to hear what the opposition says.

MR. DEPUTY SPEAKER.—In my view all the Members are responsible.

SRI T. R. SHAMANNA.—The opposition members had staged a walk-out just sometime back and those who are interested in this matter are present here But we have seen in the Parliament also, on many occasions, quorum bell has been rung. When such is the position where is the urgency of increasing the number of Members in Parliament? The Government has utterly failed to check the increase in population. I am of the definite view that this increase in the number of members has been done with political motivation. In certain states like Tamilnadu they have successfuly implemented the family planning and the population there has come down.

But why not in Mysore also, when we have an able Minister like Mr. Siddaveerappa take steps to see that the population is reduced or when the productive Minister like Mr. K. H. Patil is capable of producing more should not increase production ?

The question now is that apart from the consideration of the question of increasing the seats in the Parliament we will have to take the question of increasing the number of seats to the State Assemblies also. Another feature that has been stressed here is that they are going to retain the representation to the respective States. Of course that may be necessary and it may be done. But if population alone were to be the criteria naturally bigger States where population has increased will be benefitted to certain extent. The Election Commission has made several recommendations to see that fair and just elections are conducted. But the Government has slept over the matter and has not taken any decision to that effect so far. At the same time they are making the courts and election Commission as committed bodies, to see that they do what the party in power wants them to do. Under the constitution they are supposed to be independent but in practice it is quite different.

5-00 P. M.

According to the constitution, roughly one million people will have to be represented by one representative. But the strength of the Lok Sabha is fixed as 545 and it has not been explained either in the Act or in the Minister's reply in the Parliament how this number is fixed. I am sure the number fixed is quite arbitrary. When this resolution is passed, I am sure delimitation of constituencies will take place. It has been our experience that these delimitations are done not at the places where they ought to take place but in the congress offices.

MR. DEPUTY SPEAKER.—For delimitation there is a commission.

SRI T. R. SHAMANNA —I know that the practice has been to do it in the congress offices with a view to see how their candidates will win and to suit their conveniences. I know this because I was in close contact with the congress office. In order to be fair and do justice, delimitation should be done not in the interest of any party but in the general interest. At least the State Government should not interfere in the delimitation. Elections, nowadays, are based on consideration of caste, money and pulls and pressures. The candidates for election are elected on that basis. This increase of membership by 25 will naturally increase the election expenses. Nowadays election means money. If any merited candidates wants to come through election, he must have either money or belong to particular caste or he must have the backing of any party, particularly the party in power. Further, even with the present number you are finding it difficult to give five minutes to each member to speak. By increasing the strength it will be still more difficult to find time.

MR. DEPUTY SPEAKER.—That argument is completely fallacious. Hon-member can verify from records how much time he has taken already.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—He has taken a lion's share. The hon. member said that caste plays an important part. Will he show at least one instance where a particular member has been elected only because his caste is in majority ? For example he has been elected from a constituency where Brahmins are not in a majority. May be a particular caste people happen to be in a larger number but no one has come mesrely by the fact of his community.

Sri T. R. SHAMANNA :— I know I have got more votes from other communities than the brahmin community to which I belong. What I am concerned about is, your own party sends list distributing the seats according to caste basis. You say the muslim population is so much in a particular constituency and therefore, so and so is selected; in another constituency lingayats are in majority and so such and such a person is selected. Like that you have done. I have read the memorandum sent to the Prime Minister. I have a copy of it.

SRI H. SIDDAVEERAPPA : That is social justice

SRI T. R. SHAMANNA : What I am concerned is, we are thinking of economy. Increasing the number will cost the State more and also the people who want to stand for elections. Therefore instead of seeing that some more members are added, please see fair and free elections take place.

Another suggestion that I wish to make is, while delimiting the constituency you should take into account not only the population but also the area to be covered. In a city like Bangalore, the area can be covered but in other cases a candidate will have to cover a huge area. So, while dividing the constituencies, I suggest not only population but the area to be covered also should be taken into account. This constitution Amendment Bill has come before us for ratification. According to the constitution, they have to consult the various assemblies. Whether we oppose it or not, it is going to become law. My appeal therefore is that, as far as delimitation of constituencies is concerned, let it not be done on a partisan and party basis ; let it be done in a fair and equitable manner.

†ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್, (ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ):—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಈ 31 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಏನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್)

ಅದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈ ದಿನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನು ಬರುತ್ತದೆಂದರೆ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ ಬಂದಿರುವುದು ಎಷ್ಟು ಜನ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ, 525 ಜನ ಇರುವುದನ್ನು 545 ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅಂದರೆ 20 ಜನ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 20 ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿರುವುದು ಸರಿಯೇ ತಪ್ಪೇ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಸಮಂಜಸವೇ ಅದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆಯೇ ಅದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಪುಲವಾದ ಚರ್ಚೆ ಲೋಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಈಗ ಸಹ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರ ರಾದ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಈ ತರಹ ದೊಡ್ಡ ಸಭೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಅದೆಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಜನ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಎಷ್ಟು ಜನ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನೋಡುವುದು ಅಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕೂಡ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಓಟ್ಸ ಇದ್ದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಮೂಡಿ ಅವರಿಗೂ ಸಹ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅದು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ ಸಹ ಆ ರೀತಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದ್ದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಅಭಿ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೂ ವಿರೋಧಾಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಡಿಮೆ ಜನ ಮತದಾರರು ಇರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಮೂಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಬಂದೇ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಹೆಚ್ಚು ಮತದಾರರು ಇರುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಚುನಾವಣೆ ಮೂಡಿದರೆ ಕಡಿಮೆ ಜನ ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳ ಜಾಸ್ತಿ ಜನ ಇದ್ದರೆ, ಚರ್ಚೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವು ದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನು ಇದೆ. ಅದು ಸರಿಯಾದದ್ದು ಅಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದಿನ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಇರಬೇಕೇ ಕಡಿಮೆ ಜನ ಇರಬೇಕೆ ಎಂಬುದು. 10 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕಸಭೆಗೆ 10 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಮೂಡಿರುವುದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮೂಡ ಬೇಕು. ಸರ್ವೇ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನ್ ರವರು ಮತ್ತಿತರ ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದು

ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿರತಕ್ಕ ಅಮೇರಿಕಾ ಆಗಲೀ, ಯು. ಕೆ ಆಗಲೀ ಅಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮತದಾರರು ಇದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ರೀತಿ 10 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಕಡಿಮೆ ಆಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಂದು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸಮತವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದ ಸೋವಿಯತ್ ರಷ್ಯಾವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲೂ ಸಹ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಜಾಸ್ತಿ ಇರಬೇಕು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಜಾಸ್ತಿ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. 500 ಇದ್ದುದನ್ನು 2000 ಮಾಡಿದರೂ ದೊಡ್ಡದೇನಿಲ್ಲ. ಸುಪ್ರಿಂ ಸೋವಿಯಟ್‌ನಲ್ಲಿ 6 ಸಾವಿರ ಜನ ಕೂತುಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ವಾದ ಏನು ಇದೆ ಕಡಿಮೆ ಜನ ಇದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಜಾಸ್ತಿ ಜನ ಇದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ಇರಬೇಕು ಮತ್ತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಜಾಸ್ತಿ ಇರಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇನ್ನೊಂದು ಯಾವ ವರ್ಗದ ಜನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನೋಡಬೇಕು. ದುರಾದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಗುತ್ತೇದಾರರು ಬಂಡವಾಳಗಾರರು, ಭೂ ಮಾಲೀಕರು ಮತ್ತು ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಂಥವರು ಬಹಳ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶಾಸನಗಳು ಬರುವಾಗ ಅವರ ಧೋರಣೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ನೀತಿಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ 1970ನೇ ಇಸವಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಫಂಡಮೆಂಟಲ್ ರೈಟ್ಸು ಟು ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದರು, ಬ್ಯಾಂಕ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿದರು, ರಾಜಮಹಾರಾಜರುಗಳನ್ನು ರದ್ದಿಯಾತಿ ಮಾಡಿದರು ಸಂತೋಷ. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮತಾವಾದ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

MR DEPUTY SPEAKER:—The Hon. Member went from Soviet Russia to the abolition of hereditary rights of Rajas and Maharajas and the abolition of property rights. So far as representation is concerned I allowed it.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಇದನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳಿದೆ ಎಂದರೆ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ, ಇರುವವರು ಯಾರನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದೆ.

MR. DEPUTY SPEAKER:—It must be within the scope of the discussion

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್:—ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು

MR. DEPUTY SPEAKER:—So far as representation in respective bodies is concerned, it is all right But how can the hon. member bring all other things here?

ಶ್ರೀ. ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್:—ಬರೇ ಡಿಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನವರ ವರದಿ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಆಗಿರುವುದು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯ ಹೇಳಿದೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು:—ಬ್ಯಾಂಕ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ, ಅಬಾಲಿಷನ್ ಆಫ್ ಫಂಡ ಮೆಂಟಲ್ ರೈಟ್ಸ್ ಅವು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಂತು?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್: ಅದನ್ನು ನಾನು ವಿಶದೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕ್ವಾಲಿಟಿ ಆ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು, ಕ್ಲಾಸ್ ಕ್ಯಾರಕ್ಟರ್ ಈ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಲೋಕಸಭೆಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಮಗ್ರವಾದಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ ಡೀಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಕಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನ್ ವರದಿಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅದು ಸೂಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇ ರೀತಿ ಬೇರೆಯವರು ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬರೇ ಡಿಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಕಮಿಷನ್ ವರದಿ ಮಾತ್ರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಿದುಪಡಿ ಬಂದಿರುವುದು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ, ಇದರಿಂದ ತೊಡಕುಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರೂ ಸಹ ತೇಪೆ ಹಾಕುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ನಿಷ್ಪಕ್ಷವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಎಲೆಕ್ಷನ್‌ಗೆ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶ. ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನರು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಖರ್ಚನ್ನು ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಓಟಿಂಗ್ ಹಕ್ಕು ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಈಗ 21 ವರ್ಷ ಇದೆ, 18 ವರ್ಷ ಮಾಡಬೇಕು ಶ್ರೀ ಗುಂಡೂರಾಯರಂತಹ ಯುವಕರು ಮತ್ತು ಯೂತ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸನವರು, ಯೂತ್ ಫೆಡರೇಷನ್‌ನವರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ, 18 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕು ಇರಬೇಕು. ಅದು ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವುದು. 18 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಿಗೆ ಓಟಿಂಗ್ ಹಕ್ಕು ಕೊಡಬೇಕು, ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ರೆಪ್ರಸೆಂಟೇಷನ್ ಯಾವ ರೀತಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದರೆ, ಪ್ರಪೋರ್ಷನಲ್ ರಿಪ್ರಸೆಂಟೇಷನ್ ಇರಬೇಕೇ, ಸಿಂಗಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರಬಲ್ ಓಟ್ ಇರಬೇಕೇ, ಸಿಂಗಲ್ ಮೆಥೆಡ್ ಆಫ್ ಓಟಿಂಗ್ ಇರಬೇಕೇ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ದೊಡ್ಡ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪೋಷನಲ್ ರೆಪ್ರಸೆಂಟೇಷನ್ ಇರಬೇಕು. ಇದು ನಿಜವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟಷ್ಟು ಬೆಂಬಲ ಇರುತ್ತದೋ, ಆ ರೀತಿ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಆಗ 50 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ, 48 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಫೈಲಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪಕ್ಷದ ಧ್ಯೇಯ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಜನ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೋ, ಅಷ್ಟು ಜನ ಇರುತ್ತಾರೆ, ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದೇ ರೀತಿ ಇದೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಇಬೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಈ ರೀತಿಯಾದ ಪದ್ಧತಿ ಬರಬೇಕು. ಮುಂದೆಯಾದರೂ ಇದನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. 25 ಜನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಏನೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ತೊಂದರೆ ಏನೆಂದರೆ, ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ರ್ಯಾಷನಲೈಸೇಷನ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒಂದು ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಟೀಕೆ ಸಮಂಜಸವಾದುದು. ರ್ಯಾಷನಲೈಸೇಷನ್ 10 ಲಕ್ಷ ಜನ ಇದ್ದರೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆ. ಈ ರೀತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಎಷ್ಟು ಸಿಗಬೇಕೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ 10 ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಕಾರ ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ 6 ಜನಕ್ಕೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 3 ಜನಕ್ಕೆ 4 ಜನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತ್ರಿಪುರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಇರಬೇಕು, 2 ಜನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಣಿಪುರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಇರಬೇಕು 2 ಜನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಮೇಘಾಲಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್ ಕೃಷ್ಣನ್)

ಇರಬೇಕು ಅಲ್ಲೂ 2 ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಡೆಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ 4 ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇರಬೇಕು, 7 ಜನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಗೋವಾ, ಡಯ್ಯು, ಡಾಮನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಇರಬೇಕು, ಎರಡು ಜನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲೂ ರ್ಯಾಷನಲೈಸೇಷನ್ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಅನೇಕರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಈಗ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಇದು ಅಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿದೆ. ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮುಂದೆಯಾದರೂ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶ. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಡೀಷನಲ್ ಆಗಿ ಕೊಡಬೇಕೇ ಎನಾ ಕಡಿವೆ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಸೂಚನೆ ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಹಿಂದೆ ಇರುವಂಥ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ಇರುವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಸಮಂಜಸವಾದುದು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಈ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ : (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ) : ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಕಾಯಿದೆ ಸಚಿವರು ಏನು ಸಂವಿಧಾನದ 31ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಏತಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಮಾನತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಪಭ್ರಂಶವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಇದೆ. ಯಾವುದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಂವಿಧಾನದ 14ನೇ ಕಲಮಿನಲ್ಲೂ ಕೂಡಾ, ಕಾನೂನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವರೂ ಸಮಾನರು ಎಂದು ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮೂಲಕ 14ನೇ ಆರ್ಟಿಕಲ್ ಏನಿದೆ ಅದರ ಹತ್ಯೆ ಕೂಡಾ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ಸಮಾನತೆಯ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ನಾವು ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಗ್ಗೆ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮೂರೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯಸ್ಥಾನ ಇದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ 15 ಲಕ್ಷ, 14 ಲಕ್ಷ 10 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದ್ದಮೇಲೆ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ವೀಸಲಾಗಿಡುವುದು ಸಮಾನತೆಯ ಯುಕ್ತವಾದುದಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಸಮಗ್ರವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, 10 ಲಕ್ಷ, 5 ಲಕ್ಷ ಎಷ್ಟು ಜನ ಬರುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಮಾಡಿ, ಆ ಹಂಚಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲೋಕಸಭೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ವೀಸರ್ಜಿಗಿಡಬೇಕು ; ಲೋಕಸಭೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಡುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ಹಾಗಾಗಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ 25 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಾ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಕೇವಲ 25 ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮಾನತೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದಂಥ ಕೃಷ್ಣನ್‌ರವರು ಕೂಡಾ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತ್ವ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಿರುವ ಏರುಪೇರು ಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಿಜ ಇಂತಹ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಲೋಕಸಭೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಇದರಿಂದ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಇತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 10-20 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟುಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿ ಅಷ್ಟು ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆರಿಸತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ಸರಿಯಾದಂಥ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ, ಇವತ್ತು ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳೇನಿವೆ. ಆ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಅದೇ ಸಣ್ಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ, ಆ ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ ಕಡಿಮೆ ಸ್ಥಾನಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಸಭೆ ಏನಿದೆ, ಆ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯಲಿ ಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮಾನವಾದ ರೀತಿಯೊಳಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯ, ಬಿಹಾರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇರೀತಿ ಬೇರೆ ಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾತಿ ನಿಧ್ಯ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಮತ್ತು ಯಾವುದಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂದಪಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಅದೇ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡುವಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಾವು ತರಬೇಕು. ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾವು ಈಗ ಏನು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಭೂತ ಬಹುಮತ ಇರತಕ್ಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ತನಗೆ ತೋಚಿದ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆಯಾದರೂ ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಆ ಭೂತ ಬಹುಮತ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ, ನಾವು ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ.....

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು :—ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಭೂತವೂ ಇಲ್ಲ, ಪಕ್ಷವೂ ಇಲ್ಲ

ಶ್ರೀ ಕೊಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ :— ನಾವು ರಚನಾತ್ಮಕವಾದ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ತಮಗೆ ಬಹುಮತವಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಆಗು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವಿಲ್ಲದ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ರಹಿತವಾದ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತಂದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ವಿಷಾದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಾನು ವಿಶಾದದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಸೀಟು ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ 25 ಸೀಟುಗಳು ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕಾರಣವನ್ನೂ ಕೊಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಇದು ಅವಸರದ ತಿದ್ದು ಪಡಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಲೋಕ ಸಭೆ ಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕ ಸಭೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಸೋಷಲಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದುರಿಂದ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪಂಚಾ ಯಿತಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ಸಮಾನತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಗದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಳಿದಂಥ ರೀತಿಯೊಳಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ವಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಸಿಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು : ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ : ನಮ್ಮ ಒಂದು ವಾಡಿಕೆ ಒಳಗೆ ಇದ ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯೂ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಲೋಕ ಸಭೆ ಬೇರೆ, ರಾಜ್ಯ ಸಭೆ ಬೇರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸಮಾನವಾದಂಥ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕು ; ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಡೈರೆಕ್ಟ್‌ಆಗಿ ಬರದೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇನ್‌ಡೈರೆಕ್ಟ್ ಆಗಿಯಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುರಿಂದ ಈ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು : ಆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ : ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಅನ್ನು ವುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಲೋಕಸಭೆಯ ಸೀಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ನಾವು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಲೋಕಸಭಾ

ಸದಸ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಲೋಕ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲೋಕ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಜನತೆಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಆಫೀಸಿನ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಲೋಕ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯೋಚನೆ ಮಾಡದೇ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಅವಸರದ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಯಾವ ಸಮಾನತೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೂ ಆಧಾರ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಾವು ವಿಶಾದದಿಂದ ವಿರೋಧಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್ (ಸಿಂಧಗಿ) :— ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ....

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು :—ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಬಿಲ್ ಇಲ್ಲ. ತಾವು ಯಾವುದರ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್ :—ನಾನು ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಮೆಂಬರ್ ಎಂದು ತಮಗೆ ನೆನಪು ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ತರಹ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಬುದ್ಧಿವಂತ ವಕೀಲನಿಗೆ ಯಾವ ತರಹ ಬಿಲ್ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತಾವು ಸಾಗೆ ಮೂಡಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಮೂಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ನಮಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು : ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಿಲ್ ಇಲ್ಲ, ಅದುದರಿಂದ ತಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್ :—ನನಗೆ ಅದರ ಸ್ಪಿರಿಟ್ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇದೇನೂ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಬರೆದಂಥ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಹತ್ವವಾದ ಕಾನೂನು ಪುಸ್ತಕವಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿರುವುದು ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಸೀಟು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವ ವಿಷಯ ಅಷ್ಟೆ. ಇದು ಸೂಕ್ತ ಉಂಟೋ, ಇಲ್ಲವೋ ಅನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಲೋಕಸಭೆಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಿರ್ಣಯ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಯೋಗ್ಯವೋ, ಅಯೋಗ್ಯವೋ ಅನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ನಾನು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಏನೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಮೆಂಬರ್ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು ಒತ್ತಿದರೂ ಸಹ ಅವನು ಹೇಗೆ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್.)

ಮೂತನಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಿದೆ, ಅವನು ಹಾಗೆ ಮೂತನಾಡಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಮೂತನಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಸ್ಕೂಲ್ ಅಲ್ಲ. ಕಾಲೇಜು ಅಲ್ಲ, ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ಡಿಲಿಮೀಟೆಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ ಆರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಏನು ಮೂತನಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಕಕ್ಷೆ ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದುವರೆದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈಗ ಲೋಕಸಭೆಗೆ 20 ಸೀಟುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಏನು ಇದೆ ಅದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದುದು. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ತಾವು ಆ ರೀತಿ ಮೂತನಾಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಈ ಕಕ್ಷೆ ಒಳಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈವೊತ್ತಿನ ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮೆಂಬರ್ ಮೂತನಾಡಬೇಕಾದರೆ ಆವನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಏನು ಇದೆ. ಅದರ ಸ್ಪಿರಿಟ್ ಏನು ಇದೆ ಆದು ಯೋಗ್ಯವಾದುದು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಅನುಕೂಲತೆ ಇರ ತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಏನೆಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಾರದೇ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ 10 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಇರ ಬೇಕು ಎಂದು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿರೋ ಅದೇರೀತಿ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಿ ಬಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

MR. DEPUTY SPEAKER.—I am the servant of the House. On account of the good will of the members I am here. I want disccussion to be within the limits of the subject not away from the subject. I am trying to help the Hon. member by pointing it out. But he is unnecessarily getting angry with me for nothing. I will send the papers relating to the Resolution.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್ :—ನೀವು ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಅನುತಾಪವಾಗುತ್ತದೆ :ನಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯ ಏನೂ

ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯ ನಮಗೆ ಏನಾದರೂ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ರಿಕ್ವೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈಗ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ 10 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಂತೆ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿ ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಟೈಬಲ್ ಏರಿಯಾದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೀಟುಗಳನ್ನು ರಿಸರ್ವೇಷನ್ ಸೀಟುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದರಂತೆ ಆ ಭಾಗದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸಿಸತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ — ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ರಾಜ್ಯಾಂಗದ 31ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕಂಥ ಪಕ್ಷ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೋ ಆ ಉದ್ದೇಶ ಆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ದೇಶದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಆ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಲು ಅದಕ್ಕೆ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಲೋಕಸಭೆಗೂ ವಿಧಾನ ಸಭೆಗಳಿಗೂ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಆದರೆ ಇವೊತ್ತಿನದಿವಸ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇದೆ ಆ ಪಕ್ಷಕ್ಕಿ ಸೇರಿದ ಪಕ್ಷ ಇಲ್ಲವೂ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಆದೇ ಪಕ್ಷ ಈ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಈ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ಪಕ್ಷದಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ ಅದೇ ಪಕ್ಷ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ತಲೆಯೆತ್ತದಂತೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಓಡಿಸಿ ಚುನಾವಣೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಹದ್ದ ಪೋಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿನ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳವರನ್ನು ಬೊಗ್ಗುಬಡಿದು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ನೈತಿಕ ಕೊಣೆಯನ್ನು ಇವರು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಒಂದು ನೈತಿಕದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

.ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು. - ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಬೈರೇಗೌಡರೇ ಆ ವಿಷಯ ಈ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್‌ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿ. ನೀವು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ತಮಗೆ ಕೋಪ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ ಬೈರೇಗೌಡ - ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲರ ಹಾಗೆ ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯುವಾಗ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆ ರೀತಿ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸದೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸತಕ್ಕಂಥ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ನೈತಿಕ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಅರಿತಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

MR. DEPUTY SPEAKER.—I cannot allow all sorts of things. Your talk should be within the scope of the subject. I have my responsibility to see that it is within the scope of the subject.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ಇವೊತ್ತಿನದಿವಸ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರೆ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಇವೊತ್ತಿನದಿವಸ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಪಾರಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದಲೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಆರಿಸಿ ಹೋದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಆ ಗೌರವ ಘನತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಇದು ಯ್ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಸಮಾನತೆ ತೋರಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಘನತೆ ಗೌರವ ಇದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಗೂ ಘನತೆ ಗೌರವ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಯ್ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನೋಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಓಟನ್ನು ಪಡೆದು ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಸಮಾನವಾದ ಹಕ್ಕು ಸಮಾನವಾದ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಗಳು ಇರಬೇಕು. ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಹೋದ ಸದಸ್ಯರು, ಆಂಧ್ರದಿಂದ ಹೋದಂಥ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅನುಕೂಲತೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೇ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಯ್ಯಾವ ಭೇದಭಾವ ಇರಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುವ ಸಂಭವ ಇದೆ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅವೇರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಂತಹ ಒಂದು ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ತಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಾನು ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ತರುವ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಬಾಯಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಇರುವುದನ್ನೇ ತಂದು ಗದ್ದು ಬರುವುದು. ಆದರಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪುನರ್‌ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು

ಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಮಾಲೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು ಅದನ್ನು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹೊಸಕೋಟೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ಅನುಕೂಲವೋ ಆ ರೀತಿ ಲೋಕಸಭಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾಲೂರು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮೂಗಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಡಿ ಲಿಮಿಟೇಷನ್ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ ಅದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಮೂಗಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಅವರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ ನಾಯ್ಕರ್ :—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಮೊದಲು ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನಾಡುತ್ತಾ ಕೆಲವು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಸ್ಕೋಪು ಬಹಳ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ತಾವು ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳು ಕನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟೀವ್ ಆಗಿವೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದ್ದಾಗ ಇವುಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಬೀಳಬಹುದು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟೀವ್ ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಮ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಅಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನೆ ಆ ಕಾಮೆಂಟನ್ನು ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಕೂಡ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಈಗ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತರಬಹುದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಈಗ ತಂದಿರುವ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಹಿಂದೆ ರಾಜಕೀಯ ಇದೆಯೆಂದು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತದೆ ಇದು ಅರ್ಜಿಟ್ರೇಟರಿ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. Article 82 gives certain powers to the Parliament to read just the seats alloted, after the completion of census. The census has been completed in 1971 and in the 1972 Delimitation Commission has been constituted. Readjustment may be possible after the recommendation of the Delimitation Commission. If this readjustment takes place after the recommendation of the Delimitation Commission, then there will be an alteration in the ratio. In order to maintain that and to maintain the present existing seats in each State, this amendment is necessary. That was the intention of the Parliament.

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯಕರ್)

ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಇರಬಾರದು ಎಂದಲ್ಲ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಆರ್ಟಿಕಲ್ 81 ರ ಪ್ರಕಾರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ 8 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸೀಟು ಆದರೆ, ಈಗಿನ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ಸೀಟುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಸಂಭವ ಇದೆ. ಡಿಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಕಮಿಟಿಯ ರಿಪೋರ್ಟು ಏನು ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಬೇರೆ ವಿಷಯ. ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೂ ಡಿಲಿಮಿಟೇಷನ್, ರೀ-ಅಡ್ಜಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. The bill seeks only amendment to Articles 1, 330 and 332. You must consider whether your subject will come within the scope of the amendment, and that is a most important question.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ :—ಈಗ 500 ಸೀಟುಗಳು ಇದ್ದುದನ್ನು 525 ಸೀಟು ಎಂದು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಏತಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಏನು ಕಾರಣ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್ :—ನಾನು ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿದೆ, ಪಾಪ್ಯುಲೇಷನ್ ಮೇಲೆ ಸೀಟು ಮತ್ತು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿ ನಂಬರ್ ಪ್ರಮಾಣ ಏನು ಇದೆ, ಆದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಟೇಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆ. ನಾರ್ತ್ ಈಸ್ಟರ್ನ್ ಏರಿಯಾಸ್ ರೀ-ಆರ್ಗನೈಸೇಷನ್ ಆಕ್ಟ ಆದಮೇಲೆ ಸೀಟ್ಸ್ 500 ಇದ್ದುದು 506 ಆಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂತು. ಮತ್ತು ಯೂನಿಯನ್ ಟೆರಿಟರೀಸ್‌ನ ಕೆಲವು ಕಡೆಯೆ ಪಾಪ್ಯುಲೇಷನ್ ಇರುವ ಸ್ಟೇಟುಗಳು ಇವೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಮೂಡಿರುವಂತೆ Ratio between that number.....ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 525 ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮೂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಒಗ್ಗೆ ಪಾರ್ಲಿವೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಏನೇನು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

MR. DEPUTY SPEAKER The question is:—

"That this House ratifies the amendments to the Constitution of India falling within the purview

of the proviso to clause (2) of Article 368 thereof, proposed to be made by the Constitution (Thirty-first Amendment) Bill, 1973, as passed by the two Houses of Parliament."

The motion was adopted.

MR. DEPUTY SPEAKER: The House stands adjourned to meet tomorrow at 1 P.M.

The House adjourned at Fifty-Five minutes past Five of the lock to meet again at one of the clock on Wednesday, the 29th August 1973.)

ANNEXURE

THE MYSORE HOUSING BOARD (AMENDMENT) BILL, 1973.

(L. A. Bill No. 41 of 1973)

A BILL TO AMEND THE MYSORE HOUSING BOARD ACT, 1962.

WHEREAS it is expedient to amend the Mysore Housing Board Act, 1962 (Mysore Act 10 of 1963) for the purposes hereinafter appearing ;

BE it enacted by the Mysore State Legislature in the Twenty-fourth Year of the Republic of India as follows :--

1. SHORT TITLE AND COMMENCEMENT :—(1) This Act may be called the Mysore Housing Board (Amendment) Act, 1973.

(2) It shall come into force at once